Novruz bərəkət bayramıdır, lakin israfçılığı sevmir

Hər il hələ qışın ömrünə xeyli qalmış yazın həvəsi, eşqi, şövqü ilə yaşayırıq. İlk növbədə, səməni göyərtməyə tələsirik ki, o, bayram süfrələrimizi bəzəməyə "gecikməsin".

"Səməni, ay Səməni, saxla məni, ildə cücərdərəm səni", - deyərək ürəyimizdə min niyyət tutur, arzularımızı dilə gətiririk. Bəzən də bir sini, ya bir nəlbəki əvəzinə bir neçə qabda səməni cücərdirik. Buna ehtiyac oldu-olmadı. Birbaşa mətləbə keçərək qeyd edək ki, burada da israfçılığa yol vermək olmaz. Bir evə, bir ailəyə simvolik olaraq bir səməni bəs etməzmi? Axı bu, buğdadan yaranır. Adi bir hesablama aparmağa cəhd edək. Bir qabda səməni göyərtmək üçün yüz qram buğda tələb olunursa və hər xanım beş səməni göyərdirsə, bu, yarım kiloqram buğda deməkdir. Bu hesabla 10 qadının səməni göyərtməsinə beş kiloqram buğda sərf olunur. Kiloqramlar üst-üstə gələrək tonlara çevrilir.

Belə çıxmasın ki, kimsə səməninin əleyhinədir. Yox! Bu, adətimiz, ənənəmiz, əziz bayramımızın simvollarından biri - arzu-dilək rəmzimizdir. Amma, necə deyərlər, hər şey öz qədərində gözəldir. Gəlin, ötən novruzları yada salaraq xatırlayaq ki, bayramdan sonra nə baş verir? O baş verir ki, zibilliklərin yanından keçəndə səməniləri nəinki qutuların içində, hətta bəzən ətrafda ayaqlar altında əzilən görürük. Günahdır bu! Təkcə arzularımızın rəmzinə çevirdiyimiz, müqəddəs bildiyimiz, əlimizlə bəslədiyimiz yaşıllığa deyil, bundan öncə də bərəkətə, çörəyə nankor olmaq deməkdir.

Deyilənə görə, bəzi bölgələrimizdə qız-gəlin bayramdan sonra çay qırağına gələrək səmənilərı axar suya atır və yenə də qəlblərinin istəyini söyləyirlər. Bəlkə bayramdan sonra səmənilərı bir yerə toplayıb toyuq-cücəsi, mal-qarası olana, yaxud yaxınlıqdakı fermalara vermək də olar. Ən azı bu bərəkət rəmzini əldən-ayaqdan uzaq, təmiz bir yerə qoymaq lazımdır.

Novruz ruzi-bərəkət, bolluq bayramı olsa da, israfçılığı da sevmir. Mənim doğulub böyüdüyüm bölgənin adətinə görə, bayramda, ələlxüsus da İlaxır çərşənbədə ailənin təknəsində olan ən əziz nemətlərin hamısı süfrəyə düzülərdi. Hətta anamızın, nənəmizin tədarük edib küncdə-bucaqda saxladığı təamlar həmin gün ortaya qoyulmalı idi. Əlbəttə, bunlar israfçılığa yol verilmədən istehlak olunardı. Qohum-qonşuya pay getməli və əlbəttə, ətrafdakı ehtiyacı olanlar mütləq diqqətdən kənarda qalmamalı idi.

Yenə də ötən illərin bayramdan sonrakı mənzərəsini xatırlayaq. Zibil qutularına nə qədər çürümüş qoğal, qurumuş çərəzlər, məsələn, innab, iydə, xırda xirnik və s. atılır. Sellofan torbalarda nə qədər boyat aş tullantıya çevrilir. Bu, bizə qismət etdiyi ruzinin müqabilində Allaha şükranlıq əvəzinə asi olmaq demək deyilmi?

Kimsə deyə bilər ki, axı Novruzda insanlar bir-biri ilə bayramlaşır. Ona görə də hər evdə qonaq gözləyir, bu səbəbdən bol-bol şirniyyat hazırlayır, xörəyi lazım olandan artıq bişirirlər. Bunun da həddi var. Çünki onsuz da süfrədə neçə cür nemət olur. Bizim bayram süfrələrimizdən doymamaq mümkün deyil!

Builki Novruzumuz Ramazan ayına təsadüf edib. Necə deyərlər, bayram bayrama qovuşur. Bəlkə də bu, bizi daha çox düşünməyə, ruzi-bərəkətin qədrini bilməyə, israfçılıq adlı günaha batmamağa, təknəmizdə olanı paylaşmağa çağırır. İsrafçı olmayaq, şükürnemət, xeyirxah, mərhəmətli olaq və bundan zövq alaq.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2025.- 15 mart (№ 57).- S.15.